

Forslag og Forsøg til Omordning af Kvægtorvshandelen i Tyskland og Østerrig.

af

Johannes Arup.

Foredrag i det Kgl. Landhusholdningsselskab d. 25. Novbr. 1895.

Det synes, som om den offentlige Opmærksomhed herhjemme først er bleven henledet paa Forholdene vedrørende Kjøb og Salg paa Københavns Kvægtorv, da der i Slutningen af Firserne førtes en Kamp mod de da fremkomne Forbrugs- og Rabatforeninger, under hvilken ogsaa Københavns Slagtere vare indgaaede paa den Forpligtelse ikke at handle med saadanne Institutioner, og at det først var i 1890, at disse Forhold — særlig med Hensyn til Noteringen — omtales af vore Landmænd.

I Tyskland har derimod en Ordning af Kvægtorvsforholdene endnu længere været paa Dagsordenen. Saaledes beskjæftigede det tyske Landbrugsraad — valgt af Landboforeningerne — sig allerede i 1874 med Spørgsmaalet om Kvægnoteringen, og indgik det følgende Aar til Rigskansleren med et Andragende om at virke hen til

at der fremkom en ensartet Notering paa de forskellige Markeder,

at der paa disse anvendtes samme Vægtenhed, og at de forskellige Handelsforhold, som havde Indflydelse paa Noteringen offentliggjordes.

Videre gik man den Gang ikke, skjønt Spørgsmaa-

lets Indlederen havde bekjæmpet Noteringen efter Slagtevægt og forlangt Notering efter Levendevægt. Kort efter udsendte Regjeringen en Forespørgsel til alle større Markeder, og i 1876 kom man paa Grundlag af de indgaaede Besvarelser til det Resultat, at en Gjennemførelse af Notering efter L. V. for Tiden ikke var mulig, men at man kun kunde arbejde paa Bortryddelsen af de bestaaende Hindringer og imidlertid søge at gjøre den bestaaende Notering mere paalidelig og brugbar. Der blev samme Aar og senere foretaget en Del Forsøg, som skulde anskueliggjøre Forholdet mellem Levende- og Slagtevægt, og Spørgsmaalet blev staaende paa Dagsordenen i de forskjellige Landboforeninger, ligesom de enkelte Markedsbestyrelser ved at tage Sagen op og give Noteringen et officielt Præg søgte at forhøje dens Brugbarhed, uden at der dog opnaaedes Ensartethed for de forskjellige Markeder.

Det er dog først i Marts 1892 efter den nedadgaaende Tid for Landbruget og den stærkt voxende Agrarbevægelse, at Spørgsmaalet om »Handel og Notering af Slagtekvæg efter Levendevægt,« paany behandles i Landbrugsraadet. Man ser nu allerede af Spørgsmaalets Formulering, at det ikke længere blot drejer sig om en ensartet Notering, men at Landmændene anse Handel efter L. V. for en Nødvendighed, og, skjønt den modsatte Anskuelse finder kraftige Forsvarere ikke blot blandt de tilkaldte Markedsdirektører fra Berlin og Hamborg, men ogsaa blandt Landmænd i Raadet, saa udtalte man dog i en længere Resolution, at man maatte stræbe hen til en Notering efter L. V. Da dette Maal kun kunde gennemføres lidt efter lidt, burde Øvrighederne imidlertid gennemføre ensartede Regler for den nuværende Notering, der burde foregaa under Kontrol og ved Indkaldelse af Landmænd. Landbrugets Centralforeninger burde ved Offentliggjørelsen af Slagteforsøg og Handler efter L. V. arbejde paa Sagens Fremme.

Man gjorde derefter Bestyrelserne for de tyske Kvægmarkeder bekendte med disse Udtalelser, og, idet man tilføjede, at det for Landbruget var af Vigtighed at faa L. V. Noteringen gennemført, ønskede man en Forhandling med alle deri interesserede Parter. Økonomiraad Hausburg i Berlin indbød derpaa med Magistratens Billigelse 28 Bestyrere af Kvægtorve, der havde offentlig Notering, 8 Repræsentanter for Landbrugsraadet og 9 Repræsentanter for Kvæghandlere og Slagtere til et Møde, der afholdtes i Berlin. Efter 3 Dages Forhandlinger fra 25—27. Maj 1893, hvilke ogsaa omfattede Forsikrings- og et Par beslægtede Spørgsmaal, og hvor Forsvaret for L. V. Notering førtes af Generalsekretær, Dr. Møller fra Berlin, medens Økonomiraad, Dr. Boysen fra Hamborg anførte Grundene for Hensigtsmæssigheden af en Sl. V. Notering, og Direktør Hengst fra Leipzig nærmere søgte at bestemme Forskjellen mellem Kjød og Slagtevægt, enedes man om Nedsættelsen af et Udvalg, bestaaende af to Medlemmer fra hver af de repræsenterede Grupper (med Ret til Supplering). Som Resultat af Forhandlingerne foreskrevs følgende Grundlag for Udvalgets Arbejde:

A. 1) De Forandringer, som Oprettelsen af Slagterier i alle større Byer have medført, gjør det ønskeligt, at der ikke blot tages Hensyn til de nærmest Interesserede, men ogsaa til det producerende Landbrugs Fordringer, 2) det maa anses for utilstedeligt, at Øvrigheden eller Torveforvaltningen ved Paabud søger at ændre bestaaende Handelsbrug, undtagen hvor Misbrug finder Sted, 3) man nærer alvorlige Betænkeligheder ved at ville gjøre Handel efter L. V. til Pligt, men vil jævne Vejen for dem, der ønske at benytte sig heraf ved Anbringelse af Vægte, hensigtsmæssig Fodring af Kreaturer o. s. v.; 4) man bør skaffe Handel efter Sl. V. et sikrere Grundlag ved at fastslaa, hvad der skal forstaaes ved Slagtevægt og ved at søge Vejninger gennemført; 5) da en

paalidelig Notering kun kan finde Sted, naar man kjen-
der de virkelig udførte Handler, er det nødven-
digt, at det paalægges Kommissionærer, Hand-
lende og Slagtere at give de Mænd, der skulle
fastsætte Noteringen, Oplysning om saadanne.

B. Der søges en bestemt Ordning indenfor Note-
ringens fire Grupper med Hensyn til Race, Form, Alder,
Kjøn og Kvalitet.

C. Der søges fastslaaet, hvilke Priser (højeste eller
Middelpriser), der skulle offentliggøres, og hvor mange
Kvalitetsafdelinger, der skulle opføres.

Endvidere foresloges det Udvalget at overveje

D. 1) om der paa Kvægmarkederne kan indføres et
System svarende til Mæglerinstitutionen paa
andre Børser, og 2) forlanges Benyttelse af
Slutsedler ved Kjøb og Salg.

De øvrige grundlæggende Bestemmelser, der gaves
for Forsikring af Slagtedyrd og Anvendelse af
konfiskeret Kjød skulle her forbigaas.

Først to Aar senere, i Novbr. 1895, traadte denne
Kommission sammen, og der forelaa da til de under A
nævnte Opgaver trykte Arbejder af D'Hr. Hausburg og
Hengst, efter hvilke man enedes om at foreslaa:

at, hvor Kjødsvægt hidtil havde været Grundlag
for Noteringen, skulde den ombyttes med Slagte-
svægt og Begrebet for denue fastsættes, (se Side 6),

at man vilde ophæve den hidtil brugte Inddeling i
I, II. og III. Klasser Kreaturer og istedetfor indføre Be-
tegnelser, som angav Kjøn, Alder, Race og Kondition.

Med Hensyn til Landmændenes Fordringer enedes
man om:

at Levendevægten burde opretholdes, hvor den alle-
rede var indført, — og hvor det kunde lade sig gjøre —
indføres paa andre Markeder sammen med Slagte-
svægts Notering. Man burde derfor overalt træffe Anstalter til
at kunne veje Kvæg paa Markederne,

at det for at fastsætte Noteringen var ønskeligt, at

Noteringsudvalget fik Bemyndigelse til at lade enkelte eller Grupper af Dyr veje,

at det anses for ønskeligt, at dette Udvalg kommer til af bestaa af en Handlende og Slagter for hver Dyregruppe, en Landmand, en Kommissionær samt en af de ved Markedet ansatte Embedsmænd.

Derimod tillagde man efter de hidtil gjorte Erfaringer ikke Ansættelsen af edsvorne Mæglere stor Værdi, hvorimod man lagde mere Vægt paa, at der kunde træffes en Ordning, hvorefter der kun gaves Adgang til Kommissionsvirksomhed for saadanne Personer, hvis Forhold iforvejen vare undersøgte, og at de eventuelt kunde udelukkes fra Markedet. Dog forbeholdt Udvalget sig yderligere at undersøge denne Sag.

Heller ikke kunde man anbefale Indførelsen af Slutsedler.

Det aftaltes endvidere, at det saaledes ændrede Udkast i Maj 1896 skulde forelægges en ny Delegeretforsamling, som Berlins Magistrat var villig til at indbyde.

Ikke desto mindre greb det tyske Landbrugsraad Lejligheden til forinden at optage Sagen paany i sin Plenarforsamling i Febr. 1896 for atter at fremhæve, at man maatte anvende alle Midler for at gennemføre Handel efter Levendevægt, og anmodede derfor igjen Centralforeningerne om at arbejde kraftigt herpaa, og Regjeringerne om at skaffe Landbruget Indflydelse paa Markedsbestyrelsen og Noteringen.

Saaledes stod Noteringsspørgsmaalet, da dette tiligemed nogle andre Sager forelagdes den af Berlins Magistrat i Maj 1896 indbudte Forsamling. Indbydelsen var denne Gang udgaaet til 52 tyske Byer, samt til Hovedbyerne i de Lande, som stode i Kvæghandelsforbindelse med Tyskland (Wien, Pest, Prag og Kjøbenhavn). Byerne sendte 72 Delegerede (deraf 42 Ledere for Markeder og Slagterier), det tyske Landbrugsraad sendte 8 Delegerede, og for Kommissionærer og Slagtere mødte

9 Repræsentanter. Af det samlede Antal vare 42 Dyr-læger*).

Forhandlingerne holdtes i Byraadets Forsamlingsaal paa Raadhuset og aabnedes paa Magistratens Vegne af Overborgmester Celle, der bl. A. udtalte:

»Hovedspørgsmaalet, hvormed De skulle beskæftige Dem, mine Herrer, er en Frugt, som vel er moden til endelig Afplukning, et allerede gennembehandlet Thema, hvis hyppige Behandling netop viser, hvor vigtig en ensartet Fastsættelse af Fedekvægsnoteringen er for Handel og Omsætning. Men ogsaa de andre Forhandlingsgjenstande, som vi have tilladt os at foreslaa Dem, ere af stor Betydning, og hvis De naa til et af de sidste — Forholdsregler mod Smittefare — da er denne tidsmæssig og af Vigtighed for Byernes Forvaltning. Thi, m. H. det ser dog ud, som om man her og der har gjort Forsøg paa at benytte den meget brugte og vel ofte misbrugte Hygiejne for dermed at naa andre Øjemed end det, som de hygiejniske Forholdsregler skulle tjene til, nemlig for tillige at opnaa en Grænsespærring, som kan tjene til en Fordyrelse af Kvæget og Kjødnæringen.«

Naar det her blev udtalt, at Kommissionens Forslag var en Frugt, der var moden til Plukning, saa viste det sig, — selv bortset fra hvad der, som omtalt, var gaaet forud i Landbrugsraadet — at man ikke var saa nær. Det havde væsentlig været Sagkyndige fra Nordtyskland, der havde haft Sæde i Kommissionen, og man var i Sydtyskland vant til at regne med »Kjødvægt« og ikke tilbøjelig til at lægge »Slagtevægt« som Grundlag for Noteringen. Forskjellen mellem disse to Betegnelser er for Kvægets Vedkommende væsentligst den, at ved Slagtevægt forblive Nyrer og Nyretalg i Kroppen, medens dette borttages tilligemed nogle andre Fedtaflagninger, hvor der er Tale om Kjødvægt, og det vil let ses, at i sidste

*) For Kjøbenhavn mødte Inspektør Hansen ved Kvægtorvet og Veterinærkonsulent Arup i Hamborg.

Tilfælde vil Noteringen blive adskillige Procent (7—8) højere end i førstnævnte.

Man indrømmede under Debatten, at Kjødvægten var det mest rationelle, men at den ikke lod sig fremstille uden en gennemført Brug af Kniven, hvorved der i Køberens Interesse let bortskjares mere end nødvendigt. Ved at anvende Slagtevægt var man derimod i Stand til at udøve en mere betryggende Kontrol ved Slagtingen, idet der ved denne kun borttoges, hvad der lod sig fjerne uden synderlig Anvendelse af Kniven. For Landmændene var det ligegyldigt, hvilket Grundlag man anvendte, og da et Forslag fra München og Mainz, der gik ud paa

at paa de Steder, hvor en Afgivelse fra de almindelige Bestemmelser om Slagtevægten bestod, skulde dette tilføjes ved Prisnoteringen, var bleven forkastet mod en stor Minoritet (32 mod 26 Stemmer), vedtoges Udvalgsforslaget, som anbefalede Slagtevægt, og derefter kom man forholdsvis let over Vedtagelsen af, hvad der hos de forskellige Dyr skulde forstaas ved Slagtevægt.

Allerede her viser det sig altsaa, at Forslaget om at naa til et ensartet Grundlag for Noteringen nær var strandet, da en Vedtagelse af Forslaget fra Sydtyskland vilde have opretholdt den nuværende Tilstand, og den stedfundne Afstemning viste en Uoverensstemmelse, der gjør det meget tvivlsomt, om en Forandring vil blive gennemført ad Frivillighedens Vej, hvad det dog er Hensigten at opnaa.

Som det tredie Punkt paa Dagsordenen vedtoges med nogle Ændringer Forslaget til en Klasseinddeling af Dyrene til Brug ved den officielle Notering.

Man har ved denne søgt at ville danne et Skema, hvor der var Plads for alle de Former af Slagtedyr, der knnde fremkomme paa de forskellige Markeder, saaledes at det enkelte Marked kun udfyldte de Rubriker, det

havde Brug for. Naar man imidlertid véd, hvor afvigende Markedernes Fordringer ere f. Ex. til »Kvæg af højest Slagteværdi«, vil man forstaa, hvor vanskelig den stillede Opgave maatte være, og Forslaget, som vedtoges efter en længere Diskussion, vil neppe helt ud gjøre Fyldest i saa Henseende. Der skal her blot henpeges paa, at man i Husum og Hamborg ikke vilde betegne 6 Aars Stude (og det oprindelige Forslag lød endda paa 7 Aar) som værende af højest Slagteværdi, og at den vedtagne Inddeling af Svinene heller ikke viste sig tilfredsstillende hvorfor den bekvæmpedes fra Hamborg. Det maa dog bemærkes, at man ved »udenlandske Svin« nærmest har tænkt paa ungarske, Bakonier. (Se Tillæget).

Efter disse Forhandlinger vedtoges det næste Forslag, der kun i Almindelighed udtaler, at man snarest maa opgive de hidtil brugte Betegnelser som I, II, og III Klasse, og i deres Sted indføre saadanne, der angive Kjønn, Alder o. s. v., uden Diskussion. Dette Forslag maa betragtes som et Overgangsled for det forud vedtagne Skema.

Hidtil var man under Forhandlingerne trods de forskjellige Anskuelser kommen hinanden imøde, men under Diskussionen om Handel og Notering efter Levendevægt var man naaet til det Punkt, hvor Meningerne stode skarpt over for hinanden, hvor man, som en Taler bemærkede, hørte Gjenlyden af det gamle Feltraab »Hie Welf, hie Waibling.« Landmændene erklærede det for det vigtigste Punkt paa Dagsordenen, det, der havde mest Betydning for dem, og dets Gjen-nemførelse for en Nødvendighed, hvorfor de forlangte, at det ved Offentliggjørelsen af Forhandlingerne skulde stilles op som det første og ikke paa dets Plads i Rækken som det femte Punkt. Da Landmændene saaledes nu vare mere yderligtgaaende i deres Fordringer end i Udvalgsmødet, protesterede de Delegerede for Handlende og Slagtere mod at fastholde de Indrømmelser, der fra deres Side tidligere vare blevne gjorte. Man stod saa-

ledes endnu skarpere over for hinanden, end man havde gjort i 1893, og en Henvendelse fra Sydtyskerne, der gik ud paa, at Landmændenes Fordringer burde læmpes efter den forelagde Resolution, som de selv havde været med til at godkjende i Udvalget, saa at de viste den samme Imødekommenhed, som hine tidligere havde vist over for Kjød vægten, hjalp intet. Der kom til at foreligge en Del afvigende Resolutioner til Afstemning, der gjorde denne brydsom. Det var derfor væsentlig ved en Misforstaaelse fra de Bydelegeredes Side, at en Udtalelse, der gik videre end Udvalgets og bestemte, at Levendevægtsnotering skulde beholdes, hvor den var indført, og andre Steder indføres ved Siden af anden Notering, vedtoges med alle Landmændenes og Flertallet af de Bydelegeredes Stemmer, medens de Handlende og Slagterne stemte imod. For at bøde herpaa indgav et betydeligt Antal Medlemmer et Slags Tillæg til Resolutionen, der vedtoges paa Mødets sidste Dag og udtalte, at Notering efter Levendevægt kun skulde ske, naar der virkelig fandt Handel Sted herefter. Nu var det Handelsmændene, der støttede, og Landmændene, der stemte imod.

Spørgsmaalet om Noteringsudvalgets Sammensætning, saaledes som foreslaaet, gav ikke Anledning til længere Diskussion. Det skal dog fremhæves, at Dirigenten oplyste et Medlem af Landbrugsraadet, der ikke kunde forstaa, at man kunde nægte Oprættere og Kvægfedere Ret til at være med ved Noteringens Fastsættelse, da den dog væsentlig var i deres Interesse, om, at det ikke var i denne Egenskab, at Udvalget havde foreslaaet en Landmand i Noteringen, men fordi Landmænd ofte direkte tage Del i Markedshandelen eller direkte lade sig repræsentere i denne. Forslaget vedtoges enstemmigt.

Udtalelserne om Vejning af Kvæg, Notering af Undtagelsespriser og Ansættelsen af Mæglere o. s. v. vedtoges med mindre Ændringer uden vidtløftig

Diskussion. Man var med Hensyn til disse Spørgsmaal enige i Hovedsagen og kunde jo kun fremsætte Ønskeligheden af, at den attraaede Bemyndigelse gaves til at foretage Vejningen og kontrollere Handelen, da der manglede Lovhjemmel i saa Henseende.

De følgende Resolutioner angaaende Forsikring af Slagtekvæg, Anvendelse af det konfiskerede Kjød, og ensartede Regler for Undersøgelse og Kassation af Kjød fremkaldte derimod atter længere Diskussion, der viste, at man endnu paa disse Punkter var langt fra Overensstemmelse. Man synes dog paa dette Omraade at have flere ordnende Bestemmelser i Sydtyskland, idet Autoriteterne fra tidlig Tid have været vante til at gribe ind i, hvad man i Nordtyskland har betragtet som mere privatretlige Forhold. Videst er man gaaet i Baden, hvor man har gjort Kvægforsikringen obligatorisk og har oprettet en Slags Statsassurance, der har til Opgave at forene de lokale Forsikringsselskaber, hvad der dog hidtil ikke er lykkedes i det Omfang, man ventede. I tilgrænsende Lande, Baiern, Elsas-Lothringen og Hessen, gjør man lignende Forsøg, ligesom man ogsaa andre Steder har taget Spørgsmaalet op, saaledes i Sachsen. De endelig vedtagne Resolutioner tage dog, som rimelig er, saa bestemt Sigte paa tyske Forhold, at der her kun skal henvises til disse i Tillæget.

Det samme gjælder i endnu højere Grad om den sidst vedtagne Resolution, om Forholdsregler mod Overførelsen af smitsomme Sygdomme til Slagtehusene. Den lader sig med sine Henvisninger til Lovparagrafer vanskelig oversætte i sin Helhed, men dens Opgave er at stille Slagtehusene uden for de almindelige Bestemmelser, saa at de ikke afspærres, fordi Smitsoter optræde i Distriktet, samt bevirke Ansættelsen af en Rigskommisær, der skal træffe Bestemmelser om samtidig Spærring af tilgrænsende Kommuner i forskellige Rigslande, saasnt smitsom Sygdom optræder i disse.

Der var endnu en Del Spørgsmaal paa Dagsordenen af hvilke sal nævnes: Tarif for og Benyttelse af Kjølehuse, Transport af Kvæg, Slagtemethoder o. s. v., men Behandlingen af de allerede nævnte Sager havde lagt Beslag paa de fire Dage, saa man naaede ikke videre. Derimod valgtes et staaende Udvalg til at behandle fremkomne Spørgsmaal af Interesse for Slagtehusudviklingen og til at forberede fremtidige Delegeretmøder.

Det betonedes stadig under Forhandlingerne, at det var Meningen at søge Hovedspørgsmaalene, altsaa alt, hvad der angik Noteringen, indført ad Frivillighedens Vej ved Overenskomst med de Handlende paa Markederne og ved Hjælp af den administrative Støtte, der kunde ydes af Markedsinspektørerne uden Lovgivningens Mellelkomst. Det skyldes jo for en stor Del disse, at der allerede paa de fleste tyske Markeder findes offentliggjorte Noteringer efter faste Regler, og der viste sig fra denne Side ogsaa alvorlige Bestræbelser efter at opnaa Ensartethed i denne Henseende, ligesom det foresloges, at Begyndelsen kunde ske, naar Mødets Forhandlinger vare udkomne og omdelte. Hvorvidt, dette Maal kan naas, turde være tvivlsomt, thi endnu forinden man var naaet saa vidt, udkom der en Piece, der stærkt kritiserede Mødets Resultater fra et agrarisk Standpunkt og opstillede alle de gamle Fordringer paany, foruden en Del nye, som ikke have været behandlede før. De ere for største Delen laante af et Forslag fra Wien, kun endnu videregaaende end dette, og skjønt det ikke er Landbrugsraadets, men »Bund der Landwirthe«, der har lyst dette Forslag i Kuld og Kjøen, saa har det dog selvfølgelig ikke havt nogen beroligende Virkning paa Modstanderne. Paa en i Mannheim den 4—5 August afholdt »deutscher Fleischer Verbandstag«, hvor flere Hundrede Delegerede fra hele Tyskland Slagterforbund vare mødte, optog disse Sagen paany med den Motivering, at man paa de enkelte Delegeretmøder

havde været for faatalligt repræsenterede til at modvirke de agrariske Fordringer, som man desuden mente begunstigede ved den Maade, hvorpaa Møderne vare blevne ledede, saa at man ikke havde fundet nogen Imødekommenhed. Man mente sig derfor berettiget til paany at opstille sine Fordringer, som man vilde forebringe paa rette Sted, og udtalte:

at man ansaa Handel efter Skjøn for det rigtigste, da Handel efter Levendevægt giver Anledning til ureel Behandling og er til følelig Skade for Slagternæringen. Hvor Forholdene opfordre dertil skal Notering efter Slagtevægt opretholdes.

Endvidere fremhævedes det, at da Talg og Fedt stadig aftage i Værdi, bør man ved Noteringens Beregning gaa ud fra Kjød vægt.

Ved Slagternes Gjenoptagelse af og Fastholden ved Kjød vægt vinder selvfølgelig den under Forhandlingerne opgivne Fordring herom fra sydtysk Side atter i Betydning, og man staar nu tilsyneladende skarpere over for hinanden end nogensinde før. Alligevel vil mangt og meget være bleven klaret under de langvarige og fyldige Forhandlinger, og der vil sikkert blive gjort Forsøg paa ad praktisk Vej at opnaa større Ensartethed, end der for Tiden finder Sted.

I det Foregaaende er der givet en saa vidt muligt objektiv Fremstilling af det omtalte Delegeretmøde, paa hvilket de under tidligere Møder og Forhandlinger fremkomne Udtalelser fra forskellige Synspunkter forudsattes at være bekendte indenfor de interesserede Kredse. Da dette næppe er Tilfældet hos os, skulle de Spørgsmaal, der have mere speciel Interesse for vore Markedsforhold, blive behandlede nærmere i det følgende. Det er hermed Opgaven at give et Bidrag til Belysningen af de Fordringer, der fra Landbrugets Side ere fremkomne for at opnaa 1) en paalidelig Notering paa Københavns Marked, 2) en Ordning af Kommissionsforholdene ved

Ansættelsen af edsvorne Mæglere og 3) en tilfredsstillende Ordning af Kvægsassurancen sammesteds. —

1. Noteringen.

Det var, som bemærket, først i Aaret 1890, at man begyndte at diskutere Forholdene paa vort eneste større Kvægmarked, da en Omtale af Noteringsspørgsmaalet i Landhusholdningsselskabet gav Anledning til en Undersøgelse af, hvorledes Noteringen fremkom paa forskellige fremmede Markeder. Beretningerne om disse sammenarbejdedes senere og uddeltes til Selskabets Medlemmer. Samme Aar nedsatte de samvirkende sjællandske Landboforeninger et Udvalg, der foretog en indgaaende Undersøgelse af Markedsforholdene i Hamborg og flere tyske Markeder, samt Wien. Herom afgaves en Beretning, efter hvilken Bestyrelsen i 1892 indgik til Ministeriet med et Andragende om en Ordning af Markedsforholdene i Kjøbenhavn, hvori bl. A. udtales Ønsket om Tilvejebringelsen af paalidelige Markedsberetninger ved Hjælp af Mæglere og Administrationen paa Kvægtorvet.

Her er det dog næppe nødvendigt at gaa ind paa Grundene, hvorfor en paalidelig Notering er ønskelig; de ere tidligere omtalte i »Bidrag til Noteringsspørgsmaalet« og træde desuden stærkere frem i samme Forhold som Landmandens øvrige Virksomhed og Markedernes Koncentration forhindrer ham i selv at føre sit Kvæg derhen, saa at frembyde sig af sig selv. Derimod er der god Grund til at undersøge, hvorfor de tyske Landmænd holde saa stærkt paa en Notering efter Levendevægt i Modsætning til de Handlende og Slagtehusrepræsentanterne, der foretrække Slægtevægt som Grundlag for denne, saa meget mere som Anskuelserne herhjemme synes at udvikle sig i samme Retning, uagtet Fordringen om L. V. Notering ikke udtrykkeligt er nævnet i det omtalte Andragende.

Naar vi næsten overalt finde, at Landmændene fortrinsvis ønske Notering efter L. V., saa synes dette ganske naturligt, thi efterhaanden som man i Hjemme-handelen kommer ind paa at handle derefter, vil man finde det rimeligt, at der ogsaa paa de større Markeder handles og noteres paa denne Maade, da dette tilsyneladende i høj Grad vilde lette Landmanden Forstaaelsen af Markedets Gang. Dette holder nu ikke ubetinget Stik, thi, fraset Kvalitetsspørgsmaalet, saa kan dog den noterede Levendepriis aldrig blive den samme, som betales paa Produktionsstedet, og den vil blive afvigende i samme Forhold som dette er fjernet fra Markedet, og tillige i høj Grad afhængig af Transportmidlerne til dette, saa at der alligevel bliver en Mængde Faktorer at regne med.

Noteringen skal desuden ikke alene være vejledende for Opdrættere og Federe, men ogsaa for Forbrugere, samt være et Middel til at kontrollere Forholdet mellem Kjødpriserne og de betalte Kvægpriser, og for disse Øjemed maa en Notering efter Slagte- eller Kjødvægt være langt at foretrække, da den vil være mest vejledende for alle større Forbrugere, Skibsproviantører, Restavratører o. lign., for ikke at tale om de i Antal stadig tiltagende Kjødsælgere. At Slagteren over for Kunderne ogsaa gjerne vil beholde denne Notering, ligger simpelt hen deri, at han har vanskeligt ved at gjøre disses Flertal begribeligt, at 1 pCt. Forhøjelse af Kvægpriserne nødvendigvis maa medføre 2 pCt. i Kjødprisen, og at dette altid har vanskelig ved at forstaa den store Forskjel, der nødvendigvis maa være mellem Kvæg- og Kjødpriserne, og som fremtræder størst, hvor den noteres efter L. V.

Man vil af det foregaaende have set, at Slagteren foretrak at handle efter Skjøn eller efter Slagtevægt, og man har ment, at det var, fordi han ved denne Fremgangsmaade i Reglen vilde være Landmanden overlegen, men derved overser man, at det nu næsten altid er

muligt for denne at lade sine Kreaturer veje hjemme, saa at han kan kjende Vægten, hvor Kjøberen alene er henvist til Skjønnets, og det altsaa i Virkeligheden bliver Sælgeren, der kan have Overtaget. Dette véd den dygtige Slagter godt, og hans Vedhængen ved denne Handel er derfor ogsaa langt mere et Vaaben mod den mindre dygtige Konkurrent end mod Landmanden. Et Haandværks Fortjeneste staar i Forhold til den Risiko og Vanskelighed, det kræver, fordi der skal særegne Evner til at overvinde disse Vanskeligheder, og disse Evner, hvoraf Slagtererhvervet ikke kræver saa faa, udvikles kun ved at øves og prøves. I samme Grad som den mindre handelskyndige Landmand mener, at det er lettere og forstaaeligere for ham at handle efter Levendevægt, i samme Grad lettes selvfølgelig Opgaven for den mindre øvede Slagter. Naar Vejningen bliver Hovedsagen, vil Evnen til at bedømme — og betale efter — det levende Dyrs Kvalitet, noget, der af den dygtige Slagter og Handelsmand kun erhverves ved aarelang Erfaring og Lærepenge, tabe sig, og dette vil komme til at gaa ud over de gode, velbehandlede Kreaturer, hvis Kvalitet ikke vil blive betalt efter Fortjeneste. Denne Anskuelse kommer ogsaa frem hos Landmænd, der ere særlig sagkyndige paa dette Omraade, og da navnlig hos dem, som specielt beskæftige sig med Fedning. Saaledes oplystes det paa Mødet, at Landbrugskammeret for Slesvig og Holsten fornylig havde forespurgt i Kredsene om, hvorledes man stillede sig til dette Spørgsmaal, og at det karakteristisk nok viste sig, at Østerboerne udtalte sig for Handel efter Levendevægt, medens Marskboerne holdt fast paa Handel efter Slagtevægt eller rettere Skjøn. Disse ere jo næsten alle Handelsfolk og i denne Henseende jævnyrdige med Kommissionærer og Slagtere, og de have desuden den ovenfor omtalte Fordel at kjende Dyrenes Vægt fra Vejningen i Hjemmet. De ansaa det for et Tab at handle efter Levendevægt, da de saa mente, at

der ikke toges Hensyn nok til Kvaliteten. Ogsaa fra Vestjylland kan der henvises til lignende Udtalelser.

Der kunde synes at være noget modstridende deri, at Handelen paa alle de store Markeder foregaar efter Skjøn (Slagtevægt), medens man i Hjemmehandelen mere og mere regner efter Levendevægten, men det er der i Virkeligheden ikke. I den enkelte Egn, hvor man i Almindelighed vil have med én bestemt Race eller Type at gjøre og som oftest tillige med en af Forholdene bestemt ensartet Behandling af Dyrene, vil det kun være nødvendigt at tage Hensyn til Dyrets Kjøns samt Fedningsgraden ved Fastsættelsen af Kvaliteten, hvorimod man i Centralmarkedet ikke blot maa regne med forskellige Racer, men ogsaa tage Hensyn til den forskellige Behandling og til Transportforholdene ved de ulige Afstande fra Markedet, hvad der altsammen influerer paa Kvalitetsprisen, der bedst udtrykkes ved Slagtevægtsnoteringen. Der bliver saaledes god Mening i, at Opkøberne paa Landet, hvor Grundlaget for Sammenligningen er ensartet, køber efter Levendevægt, — skjønt det ogsaa her bliver de bedste Varer, der let sker Uret —, medens Handelen paa Hovedmarkederne foregaar paa Grundlag af Slagtevægt. At lægge Baand paa Handelen paa Markederne ved at forlange, at den skal foregaa efter Levendevægt, er ikke tilraadeligt, da det først og fremmest vil komme til at gaa ud over Producenterne, og det lader sig vel i Reglen heller ikke fremtvinge. At forlange en anden Notering end den, hvorefter der handles paa Markedet, og derved give Plads for endnu større Gjætninger og Spillerum, end der er iforvejen, er meningsløst. Den Omregning, der alligevel maa finde Sted, kan enhver med Lethed gjøre og afpasse efter egne Forhold.

Der er fornylig i en herhjemme offentliggjort Artikel i et tysk Landbrugsblad*) leveret et Forsvar for Ind-

*) »Landwirtsch. Zeit.« af Dr. Eisbein.

førelse af Handel efter Levendevægt, som den, der har staaet sin Prøve. Man henviser til Amerika, men det er allerede i »Bidrag til Noteringsspørgsmaalet« imødegaaet derved, at Handelen dér er helt anderledes end i Europa. Paa de store Markeder i Chicago foregaar kun Massesalg efter at en skarp Sortering af Dyrene har fundet og kan finde Sted paa Grund af den store tilstedeværende Mængde af ensartet Form og Beskaffenhed. Enkelthandel eller Handel i smaa Partier er ukjendt.

Saa fremhæver man i de senere Aar med Forkjærlighed Forholdene i Wien, hvor nu saa godt som al Handel foregaar efter L. V., efter at det i Novbr. 1895 var bleven paabudt, at der paa Markedet kun maatte handles efter Skjøn eller efter Levendevægt uden Procentafdrag, som var det, man der vilde bekjæmpe. Men dér have Autoriteterne fra tidlig Tid været vante til at gribe ind i Markedsforholdene, hvad vi ikke kjende noget til, saa at endog Regjeringen indtil 1850 fastsatte en Maximumspris for Kjødet uden Hensyntagen til dets Kvalitet, ligesom man paa andre Maader har søgt at regulere Handelen og Markedet.

Handelen havde iøvrigt der udviklet sig paa en ejendommeligt Maade. Slagteren kjøbte som oftest efter Skjøn eller efter Slagtevægt, ikke enkeltvis men i »Lodder«, idet flere sloge sig sammen om et Parti Stude, en Skik, der kan føres tilbage til det 14. Aarhundrede. Dette førte til de saakaldte Prøveslagtninger, hvorved det hele Parti deltes i 5 saa vidt ensartede Lodder, af hvilke et blev udtrukket af Sælgeren. Det deltes atter i to i Kvantitet og Kvalitet ensartede Halvdele, hvoraf Sælgeren atter valgte et, der slagtedes under Kontrol, og af denne Slagtning beregnedes Værdien af det hele Parti. Handelen blev saaledes et rent Lykkespil, og, skjønt der gaves detaillerede Bestemmelser for den hele Fremgangsmaade, indsneg der sig dog store Misbrug, hvorfor man arbejdede paa at fremme Handel efter L. V. ved at opstille et tilstrækkeligt Antal

Vægte. Dette lykkedes ogsaa for en Del, men samtidig beregnedes en Tara, saa at Handelen altsaa kom til at foregaa ligesom Svinehandelen i Hamborg, kun med den Forskjel, at Procentafkortningen ikke var forud bestemt for de enkelte Grupper, men der kjøbsloges om den i hvert enkelt Tilfælde, saa at den varierede fra 30—50 pCt. Det var altsaa i Virkeligheden en Skjønshandel med formodet Slagtevægt som Grundlag — kun mere vanskelig at finde ud af end denne, fordi der regnedes med to Ubekjendte, som begge kunde varieres efter Behag. En Prisforandring frembragtes enten ved et Tillæg (Fradrag) til den betalte Pris pr. Pund eller ved et Fradrag (Tillæg) til den akkorderede Tara eller begge Dele i Forening. Indtil 1888 fulgtes væsentlig denne Fremgangsmaade, derefter begyndte den egentlige Levendevægts-handel uden Procentafdrag at vinde mere Indgang, saa at der i de senere Aar er solgt 35—50,000 Stkr. Kvæg aarligt paa denne Maade af 250,000, medens 150,000 ere solgte med Tara og 50,000 magert Kvæg (Pøsekvæg) efter Skjøn. Ogsaa denne Maade at handle paa førte til mange Misligheder. Slagterne holdt paa, at Prisen noteredes forholdsvis højt, og fordrede derfor større og større Tara, hvorved Forbrugerne skuffedes, og fra Sælgerens Side førte det til Overfodring af Dyrene før Salget, hvorved Køberne skuffedes. Trods alle Forordninger lykkedes det ikke at raade Bod paa disse Onder. Sagen blev derfor lige uholdbar for Køber og Sælger, hvorfor, siden det omtalte Forbud med Tara kom i 1895, kun Pøsekvæget er bleven solgt efter Skjøn, Resten efter Levendevægt.

Der er dog ogsaa andre Forhold, som have begunstiget denne Forandring, saaledes det, at Kvæget paa Wienermarkedet kan sondres i temmelig skarpt adskilte Grupper af ensartede Dyr. Man finder her des ungarske, galiciske og tyske Stude opstillede hver for sig, ligeledes Bøfler, Tyre og Køer, og endelig helt for sig selv Pøsekvæg, det saakaldte »Beindlvieh«, og der noteres atter

for forskjellige Klasser indenfor disse Grupper. Modsætningen til andre Lande viser sig ogsaa heri, at det er Slagterne selv, der have ønsket Forandringen, vel nærmest begrundet paa den nævnte Overfodring, men i en anden Beretning hedder det: »at Indkjøb efter L. V. falder mest bekvem for den i faglig Henseende mindre uddannede Slagter, thi det er en Kjendsgjerning, at den gamle Øvelse og Færdighed i at bedømme et Dyr efter Skjøn ikke længer findes hos Wiens Slagtere, navnlig alle de yngre, saa at den sidste Bevægelse for at komme bort fra Handelen uden Tara ogsaa havde til Maal at hidføre gunstigere Forhold for Slagterne«. Om det er Fællesindkjøbene, der mulig have været deprimerende for Slagterne, omtaler Beretningen ikke, men man tør sikkert gaa ud fra, at det ikke har været Ønsket om at gavne Landmændene, der har ført Slagterne til at foretrække Levendevægtshandelen. Senere er der truffet yderligere Foranstaltninger for at undgaa Overfodring, og man maa vel overfor et Marked, der har været underkastet saa mange Omvexlinger som Wienermarkedet, afvente Virkningen af de sidste Forandringer i længere Tid, forinden det stilles op som Norm for andre Markeder.

Derimod er man her i Stand til at give en virkelig Notering efter L. V., da det ikke blot er paabudt, at alt Kvæg skal vejes — ogsaa det, der sælges efter Skjøn — men tillige, at Ind- og Udbetaling for hver enkelt Stykke Kvæg skal gaa gennem den oprettede »Fleischkasse«.

Naar det ligeledes er fremhævet, at Handelen i Frankrig forlængst foregaar efter L. V., da gjælder dette ikke for Handelen paa Pariser- og andre større Markeder. Der handles hovedsagelig efter Skjøn og noteres efter Slagtevægt; den L. V. Notering, der gives, er udtaget efter den anden.

Ved de belgiske Markeder sælges ligeledes den største Del efter Skjøn, skjønt Handel efter L. V. finder Sted i større Maalestok end andre Steder und-

tagen Wien, men den stedfindende Notering efter L. V. er dog væsentlig en Skjønnotering, da man savner Midler til at skaffe sig paalidelige Oplysninger om de afsluttede Handler. At man paa en 3—4 smaa tyske Markeder, som kun have Betydning for den nærmeste Omegn, er begyndt paa at søge baade Handel og Notering gjennemførte efter L. V., har ikke stort at sige.

I Storbrittanien, hvor man siden 1891 gennem Lovgivningen har søgt at fremhjelpe Vejning af Dyr paa nogle Hovedmarkeder for at opnaa Salg efter Vægt, har dette dog saa godt som ingen Fremgang havt for Englands Vedkommende, hvorimod der er Fremgang i Skotland, hvor Sagen iforvejen var mere fremmet ved en enkelt Mands ihærdige Agitation. Det er dog kun med Hensyn til selve Vejningen, at der er nogen Fremgang, selve Handelen sker saa godt som overalt efter Skjøn, ogssa Hjemmehandelen, og Notering finder Sted efter Slagtevægt. De L. V. Noteringer, som fremkomme, ere kun undtagelsesvis virkelige, d. v. s. de ere fremkomne ved at veje Dyrene, efter at Handel har fundet Sted.

I det Foregaaende er der skjelnet mellem den Handel, der foregaar, om det saa maa siges, i Hjemmet, og den, der finder Sted paa Centralmarkederne. Medens den første bekvemst synes at foregaa ved Vægten, saa sker den anden hovedsagelig endnu efter Skjøn med Slagtevægt som Grundlag, og der synes ikke at være nogen ønskelig Grund til at forandre dette Forhold, som bedst er istand til at vedligeholde og sikre en virkelig Kvalitetsbetaling. Kunde al Handel ske paa dette Grundlag, saaledes at Prisen først fastsattes efter Slagtningen, hvad der gjøres ved flere af vore Svineslagterier, vilde dette være det rigtigste og mest tilfredsstillende. Kan dette ikke ske, og det synes endnu ikke mulig, saa vil dog en overalt efter samme Grundsætninger gennemført Slagtevægtsnotering være mest oplysende baade for de Handlende og Landmændene, der iøvrigt kun undtagel-

sesvis selv kunne træde i direkte Forbindelse med Centralmarkederne. Naar derfor dette Spørgsmaal om Notering efter L. V. af Landbruget, — særlig i Tyskland — er pustet op til et stort Stridsspørgsmaal, saa er dette en Urimelighed, og der vil intet vindes ved at søge Tvangsforholdsregler gennemførte, snarere turde det vise sig, at Landbruget bliver den tabende, hvis man engang naar saa vidt. Oplysende er i saa Henseende en Udtalelse af Godsejer Herter-Burschen, der er særdeles fortrolig med Forholdene paa Berlins Marked, og som ansaa sig forpligtet til at holde paa L. V. Noteriug, da han var en af Landbrugsraadets Delegerede. Den gik ud paa: »at Landbruget venter sig uendelig meget mere af en L. V. Notering end der nogensinde kan komme ud deraf. For dem, der ikke kunne bedømme et Kreatur, er den ene Notering lige saa meget værd som den anden, de kunne ikke bruge nogen af dem til Vejledning«.

Derimod er det selvfølgelig af Vigtighed, at der for hvert større Marked, ogsaa Kjøbenhavns, offentliggjøres en saa vidt mulig paa-lidelig Notering, ikke fastsat af interesserede Firmaer, men af et Udvalg, der formaar at give den et upartisk, officielt og kontrolleret Præg. Det er ogsaa ønskeligt ved Dannelsen af et saadant Udvalg og Reglerne for Noteringen at nærme sig de ved de tyske Delegeretmøder vedtagne Udtalelser saa meget som muligt, men det er for os ikke nødvendigt at binde sig her-til, men kun at fæste Opmærksomheden paa Hovedsagen: en principmæssig officiel No-tering for Kjøbenhavns Marked.

2. Melleghandleren.

Det er dog Ønsket om Ansættelsen af edsvorne Mæglere med de herhen hørende Forpligtelser, der i An-dragendet fra samvirkende Landboforeninger og grundet

paa den medfølgende Beretning, om Kvægtorvsforholdene i Udlandet fremsættes som det vigtigste. Efter Gjennemlæsningen af den upartiske, sammentrængte Beretning kommer man dog vistnok nærmest til det Resultat, at dette System ikke har tilfredsstillet Forventningerne paa Wiens Marked, det eneste Sted, hvor det er søgt praktisk gennemført. Dog det samme Ønske var ogsaa fremme overalt i Tyskland i 1892, og da det ogsaa dér var Wiener Markedets Exempel, man vilde følge, vil det mulig være lønnende at gaa nærmere ind paa dette Markedes Historie, der ikke blot for dette Punkts Vedkommende, men ogsaa i andre Henseender frembyder adskilligt lærerigt, om den end nærmest afgiver et Exempel paa, hvor vanskeligt det er at regulere Handel og Omsætning ved Indgreb og Bestemmelser udenfra.

I Wien fandtes allerede i det 14. Aarhundrede et regelmæssigt Ugemarked for Kvæg, hvor der som Sælgere indfandt sig »Gjæster«, der bragte Kvæg fra Udlandet, samt Landfolk og Borgere fra de nederøsterriske Byer og Wien med det indenlandske Kvæg. Kjøberne vare foruden Wiens Slagtere, ligeledes »Gjæster«, der købte til Udlandet, Landslagtere og andre Handlende. Vi finde saaledes allerede da et udviklet Exportmarked, hvor Kvæget fra det store græs- og kvægrige Sletteland i Østen føres til det kvægfattigere, tildels bjergrige, vinbevoxede Vesten, og allerede i 1364 søger man ved en Forordning at raade Bod paa Misligheder ved Handelen, ligesom der ogsaa dengang synes at have været privilegerede Mæglere for Kvæghandelen. I det 16. Aarhundrede led Markedet et Knæk ved de store Tyrkekrige; en lang Tid ophørte helt Tilførslerne fra Ungarn, men i Begyndelsen af det 17. Aarhundrede syntes Markedet at have gjenvundet sin tidligere Betydning, thi i 1601 klagede Wiens Byraad over, at nogle Handlende fra Tyrnau havde slaaet sig sammen om at opkjøbe alt Kvæget i Ungarn til stor Skade for Forbrugerne i Wien, hvad der viser, at Markedet var betydeligt nok til at

være Gjenstand for omfattende Spekulationer. Ved et Forbud søgte man at raade Bod herpaa, uden at det dog vides, om det lykkedes. Iøvrigt udviklede Kvæghandelen sig i det 17.—18. Aarhundrede paa den sædvanlige Maade, idet Opkjøbet blandt Ungarns halvville Hjorde skete af hjemlige Handlende, der dels førte det direkte til Böhmen og Mähren, dels til Wien, hvorfra en Del gik vestpaa og til Venedig, og det var dengang særlig Transportudgifterne, der fordyrede Kvæget.

Paa Markedet i Wien var der edsvorne Mæglere (Unterkauffel), men foruden disse virkede en Mængde andre som Mellemmænd og Tolke. Markedet begyndte om Morgenen tidlig. Indtil Kl. 8 havde Slagterne fra Wien og de nederøsterrigske Byer Forkjøbsret, derefter kunde fremmede Kjøbere komme til. »Det gik livligt og broget til paa disse Ugemarkeder, Stridigheder hørte til Dagens Orden, og, naar Markedet var forbi Kl. 1—2, maatte Kjøbere og Sælgere til Øvrigheden for at betale Markeds- og andre Afgifter, før Kvæget kunde føres bort. Jagningen af det halvville Kvæg til og fra Marked var et yndet, ingenlunde ufarligt Skuespil for Wienerne, og først i 1797 forsvandt de lange knivbesatte Stokke, hvormed man overhuggede Haseleddene paa de Øxne, der brøde ud, medens selve Hidsningen af Studene først blev forbudt i 1841,« hedder det i den interessante Skildring af Markedets tidligste Udvikling.

Imidlertid antog Kvæghandelen andre Former og udviklede sig til, hvad der har faaet Navn af den regulære Kvæghandel, der begunstigedes ved Befordringsmidlernes Forbedring og Wiens stadig tiltagende Størrelse. Paa de vestlige Markeder udvikledes Kommissionshandelen, saa at Kvæget kunde sendes direkte til disse fra Staldene i Østen uden at passere Wiens ofte gjennemsygede Marked, der altsaa tabte sin Betydning som Exportmarked, og væsentlig tjente til den store Byes Forsyning. Men denne gik mere og mere over til enkelte store Handlende, der ved

Hjælp af lønnede Agenter og Smaahandlere opkjøbte Fedebesætningerne i Ungarn, Galizien, Rusland og Rumænien osv. ofte paa Forhaand, idet de tillige bestemte Fedningsbetingelserne. De havde saaledes altid Forraad af Slagtedyr og regulerede selv Tilførslerne til Markedet efter Behov. Her havde de deres bestemte Kundekreds blandt Slagterne, som de bandt til sig ved at yde dem Kredit. De faa kontant kjøbende Kunder indskrænkede sig til nogle Storslagtere, der gjorde lave Bud, naar Udenforstaaende bragte Kvæg i Markedet. Det var derfor sjældent, at Landmændene søgte dette. Selv saadanne, der drev deres Kvæg lige dertil uden at have solgt forud, kom ihu, at »wer geht nach Wien, der wird grün« og foretrak at sælge det undervejs til Kvæghandlerne. »Det var den regulære Markedshandel. Fra Ruslands Stepper til Markedet i Wien dannede den et Legeme; de samme Forretningsfolk som i S. Marx underhandlede med Slagterne, strakte deres Virksomhed ved Hjælp af Agenter, Underagenter og afhængige Smaahandlende ind i Fedestaldene og ud paa Græsgangene, den samme Kapitalmagt gav Kredit saa vel til Slagtere som til Kvægproducenter i Ungarn og Rusland,« hedder det. Det var paa denne Maade især Smaaslagterne, det gik ud over, thi Forbrugerne beskyttedes tildels ved de af Øvrigheden fastsatte Prisør paa Kjød, og det var ogsaa væsentlig hines Klager, der i 1850 fremkaldte en Forandring i Forholdene.

I nævnte Aar ophævedes Kjødtaxterne, Regjeringen oprettede en Kreditbank for Slagterne »Fleischkasse«, »for derved at sætte den mindre Slagter istand til ligesom sin formuende Standsfælle at gjøre større Indkjøb, men tillige for at formaa fremmede Handelsfolk og Opdrættere, der paa Grund af Forholdene tidligere havde holdt sig borte fra Markedet, til flittig at besøge dette«. Banken blev grundet med 300,000 fl., hvortil Kommunen fik Laan af Staten. Som delvis Dækning for ydet Kredit skulde hver Slagter, uden Hensyn til Kreditens Stør-

relse, idet denne bestemtes for hver enkelt efter hans sædvanlige Omsætning i 14 Dage, indbetalte 2000 fl., der forrentedes med 4 %, dog kunde Ubemidlede indbetale Pengene afdragsvis. Alt Kvæg, som kjøbtes paa Markedet til Byens Forsyning og af Wiens Slagtere, thi kun for disse var Banken oprettet, skulde afregnes gennem denne.

Ved at Banken saaledes overtog Garantien for Slagterne og løste dem fra det Afhængighedsforhold, hvori de havde staaet til Handelsmændene, opnaaede man fuldstændig at sprænge den hidtil værende Organisation af Kvæghandelen.

Enhver Kreaturafsender, som solgte til Wiens Slagtere, var nu sikret Betaling ved Banken efter endt Markedsdag, dette forøgede den uafhængige Kundekreds, saa at Afsenderne selv kunde føre deres Kvæg dertil uden at behøve at lade det gaa gennem de store Handlende. Da Banken dog ikke havde udstrakt sin Virksomhed til Slagterne i Wiens Forstæder og deres Omegn var alligevel et vist Pladskjendskab nødvendigt, hvorfor Afsenderne dog i Reglen henvendte sig til Folk, der vare kjendte med Markedet og dets Forhold, og istedetfor de tidligere Mæglere, der i Aarenes Løb vare sunkne ned til at blive underordnede Redskaber for de store Handelsmænd, fremstod nu Kommissionærer (Fleischkassiere), der besørgede Omsætningen og overtog Delcredere for de Slagtere, der ikke kunde benytte Banken. Deres Virksomhed antog efterhaanden større Former.

Opkjøbet paa Landet adskiltes fuldstændig fra Markedshandelen, og da der nu til Opkjøbet behøvedes langt mindre Kapital end forhen, fordi Salget i Markedet var kontant, steg Opkjøbernes Antal betydeligt. Men herved forandredes Markedets hele Natur. Istedetfor den tidligere regulære Handel, der med den ligelige Tilførsel havde bestemt Konjunkturerne paa Markedet, traadte nu en spekulativ Handel, der benyt-

tede disse, og dette førte atter til uregelmæssig Indførsel og stærkt svingende Priser. Dette gjorde det omsider vanskeligt for den mindre Afsender direkte at benytte Markedet; kom hans Kvæg frem under uheldige Konjunkturer, blev Tabel for føleligt, og han foretrak derfor at sælge til Opkjøbere og Spekulanter. Anderledes var det for den store Afsender, der Uge efter Uge kunde forsyne Markedet; for ham var Forholdene i Almindelighed gunstige.

Men nu Slagterne? Da disse over for deres Kunder som oftest ere bedst tjente med regelmæssige Priser, følte de, skønt befriede for Trykket af Handelskrediten, snart Ulæmperne ved Spekulationshandelen, saa meget mere, som de tildels vare afskaarne fra at tage Del i denne. Den Kredit, Banken ydede dem, strakte sig kun til Behovet for 14 Dage. Vilde derfor en Slagter, der i dette Tidsrum brugte 20 Kreaturer, benytte særlig gunstige Markedsforhold til at indkjøbe 30 Dyr, saa kunde han vel anbringe de 10 som Haandpant i Bankens Stalde, men Krediten for disse udløb efter 8 Dages Forløb, inden han altsaa havde faaet Penge nok til Dækning. Han maatte derfor i saadanne Tilfælde ogsaa benytte Kommissionærernes Kredit, ligesom de Slagtere, der ikke kunde benytte Banken, og dette skete ved, at Salget fingeredes at være foretaget uden for Markedet. Kommissionærerne, der overtog Delcredere for disse Salg, blev saaledes over for Bankens Kunder en hemmelig Konkurrent til denne. Kommer hertil, at Spekulanten søgte at opkjøbe Kvæget kort før det kom i Markedet, at Handelen paa dette var et Lotterispil ved at Kjøbene i Reglen skete i Flokke, hvis Pris bestemtes paa den i forrige Afsnit omtalte Maade, vil det forstaas, at Tilstanden snart blev ligesaa uholdbar for Slagterne som for de mindre Afsendere. Kjødprisen steg, Klagerne fra Forbrugerne lød i Kor med de andres, hvilket alt førte til Raadslagninger, efter hvilke man i 1870 ikke, som man skulde have ventet, søgte at raade Bod paa

de ved Banken hæftende Ufuldkommenheder; navnlig ved at udvide dens Omraade, men — op-hævede denne.

Man glemte at efterforske, hvad der havde ført til Bankens Oprettelse, og antog, at man ved at nøde Kommissionærene til at overtage Delcredere, kunde sætte Skranker for den spekulative Mellemandel, sikre en regelmæssigere Indførsel, og derved undgaa de store Prissvingninger, saa at man kunde faa en lignende regelmæssig Tilstand som før 1850, medens man ved at frigive Slagterne for den tvungne Kredit nu mente at kunne stille dem friere og tillige gavne dem ved at stille de i Banken bundne Kapitaler til deres Raadighed. Herved oversaa man, at Kommissionærernes Kredit allerede længe havde staaet til Kjøbernes Raadighed, konkurrerende med Bankens, som trængte til Udvidelse, og at man ved at ophæve denne, fuldstændig prisgav Slagterne til Kommissionærene. Den samme Tilstand som før 1850 blev nu snart den herskende. Slagterne bleve afhængige af den enkelte Kommissionær, hvorved de uafhængige Kjøberes Antal aftog, saa at Afsenderne kunde sælge gennem Kommissionærene. Medens de store, særlig de ungarske Afsendere, der havde Forbindelse med disse, ikke fandt Anledning til Klage, da det laa i Kommissionærernes Interesse at hæve Priserne, saa meget mere som de ogsaa dreve Handel for egen Regning, og Afsenderne ved at benytte flere Kommissionærer kunde kontrollere deres Virksomhed, saa kom der stedse flere Klager fra de mindre Landmænd. Disse følte sig forurettede, naar de sendte Kvæg til Markedet, især saadanne, der vare mindre kjendte med Forholdene og sjelden besøgte Markedet, og vel derfor ogsaa vare mest udsatte for at blive udnyttede. Kommissionæren blev igjen Kreditgiver til begge Sider, og det viste sig atter, at Kvægomsætningen beherskes af den, »som har Kreditgivningen i Hænde; Kredit til Kjøberen betyder Sikring af sin Kundekreds, den lægger fuldstændig

Beslag paa en Del af Efterspørgslen«, eller som det hedder andet Steds: »Organisationen af Kvæghandelen er givet med Organisationen af dens Kredit«.

Efter at man i Mellemtiden havde søgt — uden synderligt Held — at afhjælpe Manglerne ved at indskrænke Spekulationshandelen før Markedets Begyndelse (Vormarkt) og de omtalte Fællesindkjøb paa dette, søgte man at skride ind paany mod det hele System, der havde gjort Handelen paa Markedet til et Monopol, som var gaaet over i enkelte Familiers Hænder, og derved var bleven meget mere trykkende end den tidligere »regulære« Handel. Det skete ved atter at benytte det tidligere Middel at gjøre Markedskrediten bankmæssig og saaledes uafhængig af Sælgeren. I 1883 oprettedes »Wiener Vieh und Fleischkasse«, der gav mere udvidet Kredit til Slagterne end den tidligere Bank ligesom ogsaa under visse Forhold til Afsendere; men ikke nok hermed; man gav Banken Monopol paa hele Omsætningen paa Markedet, idet Kvæget skulde konsignereres til denne, der overdrog Salget af Kreaturerne til fast ansatte beedigede Markedsagenter, som kun maatte gives et vist Antal Kreaturer til Forhandling, medens hele Pengeomsætningen forbeholdtes Banken. Kun de Afsendere, der selv solgte deres Kvæg paa Markedet, eller lode det sælge ved en speciel Agent, som kun turde overtage Salget for én Afsender, kunde gaa udenom Banken.

Da man ved denne Ordning ikke blot udelukkede de tidligere Kommissionærer, men ogsaa de ungarske og en stor Del galiziske Afsendere, der vare forbundne med disse og ikke kunde benytte Banken, blev Resultatet at $\frac{1}{3}$ af det bedste Kvæg førtes til Presburg, hvor der indrettedes et Marked, og solgtes dér i 1884—88, hvorved Tilførslen og Handelen paa Markedet i Wien blev endnu uregelmæssigere end tidligere. Af denne uholdbare Tilstand kunde man kun komme ud ved atter at tillade Kommissionærerne at handle paa Markedet,

og da disse i højere Grad end de ansatte Mæglere vare interesserede i Salg til høje Priser, og kunde disponere over Kreaturerne, hvad Mæglerne ikke altid kunde, samt desuden besørgede Krediten til Afsenderne, trængte de snart de ansatte Mæglere tilbage og besørgede det meste af Omsætningen. Handelen førtes derved tilbage til Wien, men Banken beholdt dog sit Monopol for Pengeomsætningens Vedkommende. Den alene yder Kjøberne Kredit, og Sælgeren skal modtage Afregning gennem den, selv om Handelen sker kontant.

At denne Ordning ikke kan være tilfredsstillende for den kontante Kjøber, eller den, der kan skaffe billigere Penge end Bankens, er en Selvfølge, da han ligefuldt maa yde et, om end mindre Bidrag for dens Mellekomst. Desuden paastaas det, at Banken ikke har kunnet forhindre Kommissionærerne i at yde de Kjøbere Kredit, der enten har udnyttet Bankkrediten eller af anden Grund søger at gaa uden om denne, idet Sælgeren i saa Tilfælde selv indbetaler Pengene i Banken, hvor han igjen hæver dem minus Afgiften, der selvfølgelig falder Kjøberen til Last og skaffer denne forøgede Udgifter. Skjønt Principet, at ordne Krediten bankmæssig uden at den er kjædet til den egentlige Omsætning, utvivlsomt er rigtig, saa er det dog et Spørgsmaal om en saadan Bankkredit kan ydes i det fornødne Omfang af et monopoliseret Statsinstitut, der maa anvende særlige Forsigtighedsregler, og der klages ogsaa over, at Banken arbejder for dyrt.

Andre Steder, hvor Spørgsmaalet om et lignende officielt Pengeinstitut er kommen frem, har man desuden ment, at et saadant ikke kunde konkurrere med de bestaaende Bankforretninger, da det maatte arbejde omstændeligere og forsigtigere, end Privatforretninger ere vant til, og at lægge Baand paa Omsætningen ved Tvangsforvaltninger som i Wien, har man ikke anset for tilraadeligt.

De ansatte Mæglere besørgede i 1893 kun $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{8}$ af Omsætningen, men det antages, at deres blotte Til-

stedeværelse i Forbindelse med Banken er tilstrækkelig til at forhindre Overgreb fra Kommissionærernes Side, ligesom det allerede i foregaaende Afsnit er omtalt, at man ved den trufne Ordning skal have opnaaet at faa en paalidelig Notering efter Levendevægt. Det er dog endnu forbeholdt Fremtiden at belære os, om man ved den nu bestemte Ordning af Wiener Markedet har truffet det rette. De tidligere Omordninger have vist os, at der maa hengaa en forholdsvis lang Tid, inden de Mangler, man har søgt at bekjæmpe og tror at have overvundet, atter vise deres Medusahoved for paany at bortskræmme de Goder, der utvivlsomt vare vundne. Endnu er der ikke Ro, Klagerne lyde næppe mindre højroset fra Wien end fra noget andet Kvægmarked, og det er næppe gode Tegn, at »Handels- und Gewerbekammer« i Wien for Tiden anbefaler Oprettelsen af Storslagterier efter amerikansk Mønster, og at Klager fra Markedet komme frem i Byraadet.

At den attraaede Mæglerinstitution, ikke har havt den ønskede Virkning fremgaar alene deraf, at man allerede efter faa Aars Forløb maatte opgive den officielle Ansættelse som en Betingelse for at drive Omsætning paa Markedet, ligesom man heller ikke har faaet denne Institution indført paa noget andet Marked, skjønt der for nogle Aar siden var stærkt Tale derom. Ved det sidste Delegeretmøde i Berlin blev Spørgsmaalet næsten ikke omtalt; Landbruget havde paa det forudgaaende Udvalgsmøde frafaldet Fordringen derom fra 1893, da en nærmere Betragtning havde vist, at en uformuende — om end beediget — Mægler ikke kunde konkurrere med den kapitalstærke Mellemand, der kunde give Kredit til alle Sider, og stillede man tilmed den Fordring, at den fast ansatte Mægler skulde opgive den opnaaede Pris for de solgte Dyr, ansaa man det for tvivlsomt, om han vilde faa mange Ordres. Det synes iøvrigt lidet logisk at ville indføre Mægleren paa Kvægmarkedet paa en Tid, da han synes at tabe Ter-

ræn paa Produktmarkedet, og han paa hint i langt højere Grad end paa dette vil være en unødvendig Mellemand. Paa Kvægmarkedet, hvor Omsætningen gjælder en Vare, der kræver Udlæg til Vedligeholdelse indtil Slagtningen, og ved hvilken man er udsat for uforudsete Tab paa Grund af Sygdom, Konfiskation osv., vil det ofte være en Nødvendighed, at Mellemandhandleren frit kan disponere over Dyrene, ja endog overtage dem for egen Regning for at kunne anbringe dem fordelagtig, og enhver, der er lidt fortrolig med Kvægomsætning, vil vide, at Mellemandhandleren paa den Maade ofte maa komme til at drive Forretning for egen Regning. Da dette er uforæneligt med Mæglerinstitutionen, vil Mægleren paa Kvægmarkedet ofte blive nødt til at støtte sig til Kommissionærerne, hvor han ikke som i Wien kan støtte sig til en Bank, der tager Dyrene i Konsignation. Men her fremkommer blandt meget andet den Ulæmpe, at en fast ansat Mægler ved en Statsbank næppe i samme Grad som Kommissionæren er interesseret i Salg til højest mulig Pris.

Man har derfor for Tysklands Vedkommende opgivet »Mægleren«, og man venter sig heller ikke nu særligt Udbytte af de tidligere ønskede »Slutsedler«. Det hører til de store Sjeldenheder, at der opstaar Disput paa Slagtemarkedet om den ved Handelen afsluttede Pris — Kvaliteten bedømmes jo umiddelbart —, der simpelthen bekræftes ved Haandslag, saa man fandt det ikke fornødent at holde paa Indførelsen af Slutsedler, om de end i nogle Tilfælde kunde være ønskelige.

Har saaledes Mæglerinstitutionen ikke været istand til at reformere Kvægtorvshandelen, saa fremgaar det derimod af Wiener Markedets Historie, at man der er inde paa den rette Vej, naar der arbejdes hen til at ordne Kjøberens (Slagterens) Kredit bankmæssig uafhængig af Kommissionærkrediten. Der er ingen Tvivl om, at man opnaar langt sundere Markeds-

forhold ved at søge at stille Kjøberen uafhængig af de paa Markedet fungerende Mellemandlere, end om man søger at indvirke paa Kreditforholdet mellem Landmanden (Opkjøberen) og Kommissionæren; thi hvor ønskeligt det endog kunde være at frigjøre hin for den dyre Handelskredit, saa har dog dette, ligesom den Kredit, Slagteren yder sine Kunder, næppe synderlig Virkning udover det rent private Forhold; hvor trykkende det end kan være, bliver selve Markedet uberørt deraf.

De usunde forrykkede Markedsforhold fremkomme først, naar Kjøberen dér ikke staar frit over for Sælgeren. At der i saadant Tilfælde ofte maa betales en noget højere Pris, kommer næppe nogen tilgode, da den opluges af denne Kreditgivnings betydelige Omkostninger, hvor Forholdet er almindeligt. Her skulde man vente, at det fortrinsvis var Slagteren, der følte Trykket og klagede stærkest, hvad der dog som bekjendt ikke er Tilfældet. Forklaringen ligger dog nær, Slagteren søger umiddelbar Dækning hos Forbrugeren ved at forhøje Prisen paa Kjød, saa at hans Tab er det mere indirekte, der er forbundet med formindsket Forbrug og Salg under stigende Priser, medens Landmanden, foruden at berøres af dette, tillige forlods maa dække den kostbare Risiko Kreditgivningen medfører*). En saadan Tilstand kan dog kun fuldtud øve sin uheldige Virkning paa de Markeder, hvor den er almindelig udbredt, og Kommissionærerne ere derfor ganske naturlig interesserede i at udvikle dette Forhold og udvide Kreditgivningen — sær-

*) Naar Slagteren har Bankkredit, betaler han selv direkte Udgifterne derved; hvor han benytter sig af Markedskrediten opfører Kommissionæren Risikoen herved (Delcredere) forlods i Sælgerens Afregning, og de ville da i Reglen være større end i førstnævnte Tilfælde. (I Hamborg beregnes Delcredere alm. med $1\frac{1}{2}\%$, Krediten er omtrent 4 Uger). Dette for Slagteren tilsyneladende gunstige Forhold vanskeliggjør selvfølgelig ogsaa en Forandring i Kreditforholdene. (Jvfr. S. 46).

lig hvor Konkurrenceforholdene ere usunde — udover de solide og betryggede Grænser. Herved forstørres Risikoen og med denne Udgifterne for Producent og Konsument; Kreditgiveren, der søger Dækning hos begge, vil, naar han har tilstrækkelig Kapital og Kredit, i Reglen være paa den sikre Side.

Det er derfor Frigjørelsen af dette Forhold — hvor det hersker —, der først og fremmest maa tillægges den største Betydning, og hvorved enhver paatænkt Omordning af Kvægtorvs-handelen maa begynde; uden denne vil man næppe komme videre.

Her er altsaa et betydeligt Arbejde at gjøre, men det maa afhænge af de stedlige Forhold, om Vanskelighederne ved dets Gjennemførelse kan ryddes bort. Ved et monopoliseret Statsinstitut lader det sig, som sagt, næppe gjøre i Længden uden at lægge for stærkt Baand paa den frie Omsætning, men det, at man i Wien efter det mislykkede Forsøg med »Fleischkasse« i 1850—70 atter er kommen tilbage til denne under en anden Form, viser, hvilken Betydning man der tillægger den over for Kommissionærkrediten uafhængig stillede Slagter. Det er saaledes Kjøberne i Markedet, der først og fremmest maa erkjende Nødvendigheden af Opgavens Løsning, og flere Steder er dette bleven klart, saa at Slagterne selv have søgt at frigjøre sig for den omtalte Kredit. I Berlin have Storslagterne, under megen Modstand fra Kommissionærernes Side, oprettet en »Viehkommisions und Wechselbank«, der driver Kommissions- og Bankforretning. Dens Bestaaen synes nu at være sikret, og den siges at have gjort god Nytte, navnlig ved at have bevirket en Nedsættelse af Renten for Markedskrediten. I Hamborg have Slagterne i flere Aar arbejdet paa Oprettelsen af en Bank. Hidtil er det ikke lykkedes, men Sagen tages stadig op paany og er et Vidnesbyrd om, at man dér anser den for en Nødvendighed for at kunne bevare sin Selvstændighed.

I England er Bankkreditte saa udviklet, at man der finder det naturligt, at Handelen paa Kvægmarkederne er kontant ved Hjælp af denne. Paa Pariser-Markedet er det Storslagterne, der kjøbe Kvæget af Kommissionærene, som de betale kontant. De give i Reglen Butiksslagterne 8—10 Dages Kredit; men de kunne da, for saa vidt deres egen Kapital ikke slaar til, overgive deres Fordringer paa disse til den i Markedet etablerede Bank, der da yder dem Forskud, samtidig med, at den mod en vis Provision indkasserer Fordringerne. Om Kredit hos Kommissionærene er der sjælden Tale, saa ogsaa her er en bankmæssig Ordning af Krediten fremherskende. De Klager, der fremkomme i England og Frankrig fra Landbrugets Side, synes ogsaa kun at gaa ud paa det overalt almindelige, at man finder et Misforhold mellem Indkjøbsprisen for Kvæg og Salgsprisen for Kjød, en Sag, der ikke direkte vedkommer dette Spørgsmaal.

Derimod skal herunder omtales en anden Mellemandel, der hyppig florerer paa de større Markeder, det saakaldte »Forkjøb«, der bestaar i, at Spekulanter umiddelbart før eller ved Markedets Begyndelse opkjøbe det mest søgte Kvæg for atter at sælge det paa samme Marked, idet de ad forskellige Omveje søge at komme de egentlige Brugere i Forkjøbet. Man har ofte særegne Benævnelser til saadanne Opkjøbere, og disse vidne om, hvor lidet velset deres parasitære Virksomhed er; i Paris kaldes de saaledes »Regrattiers«, i Wien »Strickljuden«. Paa flere Markeder har man søgt at hæmme deres Virksomhed ved først at tilstede Kjøbere Adgang til Markedet, naar dette ved Klokkeringning aabnes; i Wien, hvor de særlig synes at grassere, har man desuden ligefrem forbudt Salg af Kreaturer paa Markedet, naar de vare kjøbt den samme Dag, dog uden Held. Men iaar er der paa dette Marked dannet en Forening af Kvæg-handlere, der gjensidig have forpligtet sig til ikke at sælge til saadanne Opkjøbere, og man mener derved

væsentlig at have indskrænket denne Spekulationshandel, som man desuden ønsker, at Markedsbestyrelsen skal hekjæmpe med strængere Straffe end hidtil.

Endnu er der at tilføje, at skjönt man i Tyskland har frafaldet Fordringen om Ansættelsen af edsvorne Mæglere, saa har man dog ment, at der burde gives en vis Autorisation til Mellemlhandlere, der drive Forretning paa Markederne, saaledes at man var istand til at foretage en Undersøgelse af deres Soliditet, Handelsførelse o. s. v., og eventuelt kunde udelukke dem fra Markedet, men det synes at være vanskeligt under den bestaaende Lovgivning. I Berlin, hvor Kommissionærerne have deres Kontorer paa selve Markedet, mente man ved Udlejningen af disse at kunne tage visse Forbehold, idet det betragtes som en Fordel at faa disse Forretningslokaler; i München har Magistraten givet Legitimation til saadanne Handlende (saa kaldte »Viehschafner«), men det synes som om denne Fremgangsmaade ikke har fundet tilstrækkelig Hjemmel i Lovgivningen, saa i denne Henseende er man ikke naaet vidt.

Mærkeligt bliver det imidlertid, at man ved de omtalte betydningsfulde Møder, hvor man dog har henvist til Forholdene i Wien, ikke har drøftet Spørgsmaalet om en Ordning af Markedskrediten. Muligt ligger det i, at de egentlige Slagtere kun have været mangelfuldt repræsenterede, muligt deri, at denne Sag synes vanskelig at ordne særskilt, da den hænger sammen med Bankkreditens Udvikling i Almindelighed, og dog synes det at være her, at Undersøgelserne maa tages op, om noget væsentligt Udbytte skal naaes.

3. Assurancen.

De større hygiejniske Fordringer, der overalt søges gennemførte for Kjødforbrugets Vedkommende ved Opførelsen af offentlige Slagtehuse og Kjødkontrol, hvorved

der nødvendigvis maa fremkomme en Del mindre værdifuldt og af Sundhedshensyn kassabelt Kjød, har ogsaa bragt Spørgsmaalet frem om, hvem der skal bære disse Tab, og hvorledes disse skulde dækkes. Fra Landmændenes Side hævdes det, at da det i en Mængde Tilfælde er umuligt paa Forhaand at vide, om et Slagtedyrs Kjød er mindre værdifuldt eller endog kassabelt, og da de i hvert Tilfælde ingen Raadighed have over Anvendelsen efter Salget paa Markedet, saa betragte de sig som løste efter dette. Fra Landbrugets Side ønskedes derfor nærmest en almindelig Forsikring for alt Kvæg — altsaa ogsaa for Slagtekvæg — under Statens Medvirkning — saaledes som man har søgt at løse Spørgsmaalet i Baden, hvor man arbejder paa at samle de lokale Kreaturforeninger under en statskontrolleret Forening. Ved Møderne ansaa man dog ikke dette for gjørligt paa Grund af den store Forskjel, der vil være paa Kvægets Sundhedstilstand i de forskellige Provinser. Man kom iøvrigt ikke nærmere ind paa denne Side af Sagen, der ikke direkte vedrørte Slagtekvæget.

Slagterne, der i Reglen have købt Kvæget i offentligt Marked, gjorde gjældende, at Udsættelse og Kassation af Kjødet ved Kjødkontrollen skete paa Forbrugernes Vegne og i deres Interesse, og Tabet burde derfor ogsaa bæres af disse, saa meget mere som heller ikke Slagterne fik fuld Raadighed over saadant behandlet Kjød. Endelig udtalte Repræsentanter for Slagtehusene, at Kjødproducenterne (Landmænd og Slagtere) havde den samme Forpligtelse som enhver anden Producent og Forhandler af Fødevarer til kun at bringe sunde og ufordærvede Varer i Markedet. Den Omstændighed, at man paa Kjødforsyningsens Omraade var naaet til en paalideligere Undersøgelse end for de fleste andre Fødevarers Vedkommende, over for hvilke man desuden ogsaa havde Dispositionsret, kunde ikke fritage disse for deres Forpligtelser. Man anerkjendte dog nærmest Slagternes Ret til Erstatning og indrømmede Berettigelsen af den For-

dring, at der ved Slagterierne burde træffes Foranstaltninger til at udnytte det udsatte og kasserede Kjød saa godt som muligt for derigjennem at formindske Tabet. Spørgsmaalet faar saaledes en stor Rækkevidde og er i sin Almindelighed langt fra en Løsning.

Der synes at være en almindelig Frygt for, at man let vilde kunde paaføre Kommunerne for store Byrder, hvis Slagtehusene overtog Forsikringen, derved at en Del ringere Dyr, som nu slagtedes i Omegnen vilde blive førte dertil, og at man derved kom til at handle mod sine egne Interesser ved at faa daarligt istedetfor godt Kjød. Man ansaa det derfor for nødvendigt at alt Slagtekvæg holdtes forsikret, og den vedtagne Resolution gik derfor først og fremmest ud paa at formaa Regjeringerne til ad Lovgivningens Vej at paabyde en saadan Tvangsforsikring, idet det saa iøvrigt overlodes til den private Foretagelsesaand at danne Assurance-selskaber. Hvis dette ikke lod sig gjøre, antog man det for heldigst, at Slagtehuset overtog Sagen, men der maatte da gives disse Bemyndigelse til at kunne indføre en saadan Tvangsforsikring indenfor deres Omraade — hvorved formentlig maa forstaas for alt Kvæg, der slagtes af Byens Slagtere. Navnlig fra de forholdsvis mindre Byer var der en Del Stemning for, at man selv skulde tage Sagen op, man mente, at Forsøgene havde vist at en forholdsvis mindre Assuranceforening lettest og heldigst lod sig indrette, da den indbyrdes Kontrol kom en saadan tilgode.

Det skal fremhæves, at man ogsaa fra Landbrugets Side ansaa det for nødvendigt at forlange Tvangsforsikring gennemført, for at Risikoen ikke skulde blive for stor og uberegnelig. Det var saaledes en af Landbrugets Repræsentanter, den før nævnte Godsejer Herter, der oplyste, at en af Grundene til de høje Præmier paa Berlins Marked var, at dette ikke kunde gennemføres. Det derværende Assuranceselskab forlangte vel, at en Forsikringssøgende skulde lade alt sit indførte Kvæg

forsikre for et vist Tidsrum, men det var ikke nok, da det t. Ex. havde vist sig, at to Handlende, hvoraf kun den ene havde forsikret, havde arbejdet i Fællesskab, saaledes at alt mistænkeligt Kvæg førtes over paa den Forsikrede som Ejer, medens den anden beholdt det paalidelige uassureret. Da dette opdagedes udelukkedes begge, men det viste tillige Vanskeligheden af at gennemføre en paalidelig Kontrol.

Som det andet Grundprincip fra Forsikringen, mente man, at der burde ydes fuld — ikke procentvis — Erstatning for det hele Tab, og at ogsaa enkelte kasserede Dele burde erstattes, idet mindste naar Tabet naaede over et vist mindre Beløb — og det vil forstaaes, at Forsikringen først indtræder ved Slagtningen.

Iøvrigt forekomme følgende Former for Forsikring:

1. Forsikring overtaget af Slagtehuset, saaledes som i Leipzig, idet den saksiske Lovgivning tillader, at Kommunen træffer Bestemmelse i saa Henseende. Den har nu bestaaet i 5—6 Aar; i det første Aar havde den Underbalance, men efter en Forhøjelse af Præmierne er et Reservefond bleven oparbejdet, og trods de høje Præmier løde Udtalelserne paa, at den arbejdede godt og tilfredsstillende. Alle Kreaturer (Kvæg og Svin), der tilføres Slagtehuset fra Markedet, skulle forsikres. Undtagne ere: Kalve under 1 Aar; Kvæg og Svin, der paa Grund af Sygdom eller manglende Hjemstedsbevis overføres til Sanitetsslagteriet; Kvæg og Svin, der ere underkastede særlig Dyrslægetilsyn, saalænge dette varer; Dyr, der ere saa afmagrede, at deres Kjød ikke kan antages at have en til de gjængse Markedspriser svarende Næringsværdi; og endelig saadanne, som ikke ere kjøbte i det med Slagteriet forbundne Marked. — Man yder fuld Erstatning, og erstatter Tab, naar de kasserede Dele af et slagtet Dyr udgjør over 5 Ko. for Kvæg og 1 Ko. for Svin.

2. Forsikring dannet af en Landboforening for et bestemt Slagtehus. Et Exempel paa en saadan

er dannet af »landwirthschaftlicher Bauernverein des Saalkreises« i Halle a. S. Det er en gjensidig Assurance for alt Kvæg, som dets Medlemmer gennem Salg eller for egen Regning faar slagtet paa Slagtehuset i Halle. Kun Landmænd bosiddende i Kredsen kunne blive Medlemmer; Præmien fastsættes fra Tid til anden, og Assurance overtages ogsaa for andre Landmænd mod en særlig forhøjet Præmie.

3. Forsikring dannet af Slagterforbund findes bl. a. St. i Kolberg, hvor samtlige Medlemmer af Slagterforbundet ere forpligtede til at tiltræde den af dette dannede Assurance, saasnart de lade Kvæg slagte i Slagtehuset der. Udelukket fra Forsikring er sygt Kvæg, hvis Kjød forinden Slagtningen skjønnes at være uskikket til Menneskeføde. Man underkaster sig i dette og nogle andre Tilfælde Slagtehusinspektørens Kjendelse. Her omfatter Forsikringen kun Kvæg, hvorimod denne for Svinenes Vedkommende er overtaget af en særlig af Magistraten oprettet Kasse.

4. Forsikring dannet baade af Landmænd og Slagtere, saaledes at saavel Sælger som Kjøber hver betale sin Halvdel af Præmien er først forsøgt i den schlesiske By Weisse, der faar sin Kjødforsyning fra Omegnen. Foreningen optager saavel Landmænd som Slagtere som Medlemmer og har derved opnaaet, at Slagterne kun købe hos Landmænd, der ere Medlemmer, medens disse omvendt stille samme Fordring til Slagterne, hvorved man mener at have knyttet beslægtede Interesser til hinanden og at have opnaaet en paalidelig Kontrol. Denne Forsikringsmaade har fundet Indgang andre Steder, men det vil let ses, at den ligesom Nr. 2 kun egner sig, hvor Omsætningen er rent lokal.

I Hamborg og Berlin, hvor Kommissionærene sælge Kvæget mod Garanti til Slagterne, er det private Firmaer, der have overtaget Forsikringen. I Hamborg overtage Kommissionærerne enten selv enkeltvis Assu-

rance eller lader forsikre i et privat Selskab, af hvilke mindst to vides at gjøre Forretninger dér, saa der er Konkurrence paa dette Omraade. I Berlin have derimod Kommissionærene i Fællesskab oprettet en Assurance, og der klages her over, at man ligesom i Kjøbenhavn benytter den til at begrænse Kommissionærernes Antal ved at nægte nye Tilkomne Adgang til Forsikring. Dette er dog maaske her af mindre Betydning, da andre Assuranceselskaber ogsaa drive Forretning paa Markedet ligesom i Hamborg, af disse kan nævnes »Perleberger Vieh-Versicherungsgesellschaft«, der anbefales af »Bund der Landwirthe.« Præmien er dog høj i de nævnte Byer, højest i Berlin, og forinden de altnævnte Grunde, at man ikke kan gennemføre Tvangsforsikring og øve tilstrækkelig Kontrol, maa endnu tilføjes, at man ingen af Stederne hidtil har været istand til at anvende det udsatte (i Hamborg) og kasserede (i Berlin) Kjød, paa den mest økonomiske Maade.

Det er en Selvfølge, at en Konkurrence paa Forsikringens Omraade kun med Fordel kan finde Sted paa de meget store Slagtekvægsmarkeder. Alle andre Steder synes man heldigst at kunne knytte Assurancen til Slagtehusene, især naar man dér kan benytte Tvangsforsikring, saaledes som det finder Sted i Leipzig. Der haves ved disse tilstrækkeligt Materiale til at bedømme de omtrentlige Tab og derefter at fastsætte Præmiernes Størrelse, saa Kommunen behøver ikke at løbe anden Risiko end den, der er forbundet med den foreløbige Garanti indtil et passende Reservefond er dannet. Ved en aarlig Revision af Præmierne burde der sørges for, at Kassen ikke ydede mere Overskud end der var nødvendig til Dækning af dens egne Administrationsudgifter, der ikke behøvede at være store, da de formentlig let kunde knyttes til den bestaaende Forvaltning. Et utvivlsomt Gode vilde det ogsaa være, at en Forsikring indrettet paa denne Maade, ikke let kunde misbruges eller mistænkes for at blive misbrugt til egennyttige Øjemed, som en af Kom-

missionærer oprettet Forening, der staar uden Konkurrence paa et mindre Marked, let vil blive det.

Som Parenthes skal her anføres, at Byraadet i Aarhus har oprettet en Assurance ved det derværende Slagtehus. Den bestyres af Slagtehusudvalget gennem Slakteriets Funktionærer og har faaet et Tilskud af Kommunekassen, der tilbagebetales, naar Reservefonden har naaet en vis Størrelse. Man har dog ikke her indført Tvangsforsikring, men kun forlangt, at Slagtere, der indtræde som Medlemmer, skulle binde sig for et Aar.

Det er en væsentlig Støtte for Assurancen, at Slagtehusenes Forpligtelse til at skaffe det størst mulige Udbytte af det Kjød, der udsættes og kasseres, anerkjendes og fyldestgjøres. Dette søger man i Sydtyskland at opnaa ved det saakaldte »Freibanksystem«, hvorved (man ligesom i Kjøbenhavn skjelner mellem 1ste og 2den Klasses Kjød, men man henviser dér det sidstnævnte til et særligt Udsalgssted, hvor det sælges under Kontrol, ofte til en af Slagtehuset fastsat Pris. Ved denne Fremgangsmaade kan man strække sig temmelig vidt med Antagelse af Kjød til 2den Klasse. I Nordtyskland derimod, hvor man er imod Freibanksystemet og kun vil stemple én Klasse Kjød, er man kommen ind paa at udlevere udsat Kjød, der dog endnu anses for tjenligt til Menneskeføde, i kogt Tilstand, og man anvender hertil Kogeapparater (Rohrbechske, Hartmannske), hvorved en paalidelig Desinfektion kan gennemføres. Enkelte Steder har man kombineret begge Systemer. Kogningen har dog ligesom »Freibank« sine Modstandere; hvorvidt det tilfredsstillende synes at være afhængig af lokale Forhold, navnlig af den Lejlighed man har til at kunne sælge det kogte Kjød; i sanitær Henseende er det aabenbart det mest tilfredsstillende.

Ogsaa om det kasserede Kjød og Affald gjælder det at udnytte saa meget som muligt, og det sker i den nyeste Tid ved de forbedrede Destruktionsapparater, som ere konstruerede af Podiwils, Hartmann o. fl. Ved disse

føres Kjød og Affald ind i en tætsluttende, dobbeltvægget, roterende Tromle, hvori overhedede Vanddampe indledes. Efter at alt Fedt paa denne Maade er udkogt og efter nogen Henstand aftappet, ledes Dampene ind mellem Tromlens Vægge, hvorved Restmassen indtørres til et brunligt, grovt Pulver, der efter at være bleven sigtet og knust anvendes som Gjødningspulver. Den for dette opnaaede Pris var dog ikke tilfredsstillende, da det paa Grund af sit Fedtindhold ofte vragedes hertil, hvorfor Bestræbelserne ved nyere Apparater ere gaaede ud paa at udvinde mere af Fedtindholdet. Efter at man dog er bleven opmærksom paa Produktets større Næringsværdi (i Hamborg var Analysen efter et Podewils Apparat 8,5 pCt. Kvælstof, 6,2 pCt. Fosforsyre, 8,4 pCt. Vand og 18 pCt. Fedt), har det fundet Anvendelse som Foder til Fiskedamme og Fjerkræ og er bleven godt betalt. Da de udviklede Gasarter opsuges under Udviklingen og bortføres ved Hjælp af rigelig Vandtilstrømning, er den hele Fremgangsmaade fuldstændig renlig og lugtfri. Dette kun som en Antydning af, hvorledes der arbejdes og hvilke Fordringer der kunne stilles i denne Retning, da det jo iøvrigt hører ind under selve Slagtehusforvaltningen.

Da de øvrige vedtagne Resolutioner ligeledes mere vedkomme Ordningen af Slagtehusene end Kvægtorvs-handelen og saaledes ligge udenfor den her stillede Opgave, vil en nærmere Omtale af disse være overflødig.

Det er saaledes et meget betydeligt Arbejde, der er gjort baade i Østrig og i Tyskland for at hidføre en bedre Ordning af Kvægtorvshandelen. I førstnævnte Land er man gaaet videst i sine Bestræbelser efter at faa noget nyt og bedre frem, men skjønt man synes dér at være bleven klar over, paa hvilket Punkt en Omordning bør finde Sted, saa er man dog ikke naaet til det ønskede Resultat. Af Wiener Markedets Forhold faa vi derfor nærmest et Indtryk af, hvor vanskelig — for ikke at sige ugjærlig — en Opgave det er at ville regulere

Handel og Omsætning udelukkende ved administrative Foranstaltninger. I Tyskland, hvor Landbrugets Fordringer i 1893 omtrent vare de samme som hos os, har man ikke vovet at gaa saa vidt som i Wien; det er i saa Henseende karakteristisk, at den besindigere Del af Landbruget i 1895 frafaldt Fordringen om Ansættelsen af edsvorne Mæglere. Man synes ganske vist her ikke at have været tilstrækkelig klar over sit Maal og dets mulige Udfald, men har havt en Følelse af, at her var et Punkt, hvor det kunde være farligt at paakalde Lovgivningsmagtens Indflydelse.

Med desto større Iver have de tyske Landmænd derimod kastet sig over Spørgsmaalet om Noteringen paa Markedet, og de ere nu af den Mening, at ikke blot en ensartet Notering er nødvendig, men tillige, at den og Handelen maa finde Sted efter Levendevægt, før en bedre Ordning kan naaes. Disse Undersøgelser have derimod vist, at lige saa nødvendig som en paalidelig Notering maa anses for at være, lige saa naturlig synes den at burde være et Udtryk for den virkelige Handel, saaledes som den finder Sted paa Markedet, og at saa længe denne saa godt som uden Undtagelse sker efter Skjøn med Slagtevægt som Grundlag, synes en Bibeholdelse af Slagtevægtsnoteringen at være mest formaalstjenlig, ja det synes endog, som om Landbruget snarere har Grund til at vente Tab end Gevinst ved en Overgang til Levendevægtshandel paa Markederne, idet Kvalitetsbetalingen kan komme til at lide derunder.

For at opnaa en upartisk Notering i Overensstemmelse med Markedshandelen saa vel som for at faa en hensigtsmæssig Ordning af Assuranceforholdene kunde det være ønskeligt at sikre sig Markedsautoriteternes Bistand og eventuelt Lovgivningsmagtens Mellekomst.

Det vigtigste Punkt er og bliver dog Markedets Kreditforhold, navnlig Forholdet mellem Kjøberne i Markederne og Kommissionærene. Hvor dette har udviklet sig saaledes, at der paa Markedet ikke længere findes

selvstændige Kjøbere i et saadant Antal, at de kunne bestemme dets Karakter, maa ethvert Reformarbejde først gaa ud paa at ordne Kjøbernes Kredit bankmæssig uafhængig af Kommissionærerne, og skjønt Landmændene (saa vel som Forbrugerne) ere stærkt pekuniært interesserede i alt, hvad der kan formindske Udgifterne og hidføre sundere Forhold ved Kvægtorvshandelen, saa er det dog Kjøberne, paa hvilke den endelige Ordning beror. Derfor vil det ligefuldt være nødvendigt, at Landmændene have deres Opmærksomhed henvendt paa disse Forhold og gjøre deres til at søge at afhjælpe Manglerne.

Tillæg.

Resolutioner vedtagne paa Mødet i Berlin den 12.—16. Maj 1896.

1. Der skal arbejdes hen til, at Noteringen paa de Steder, hvor den hidtil er sket efter Kjødvægt — og bortset fra Notering efter Levendevægt — forandres til Slagtevægt.
2. Ved Bestemmelsen af Slagtevægt skulle følgende Regler benyttes:

§ 1.

Før Vejningen finder Sted skal ved Slagtningen borttages:

1. Hos Kvæget.

a. Huden, dog saaledes, at intet Kjød eller Fedt følger med denne. (Halen skal afskjæres bag den 4de Halehvirvel, Halefedtet maa ikke borttages.)

b. Hovedet ved Snit mellem Nakkebenet og første Halshvirvel lodret paa Hvirvelraden;

c. Fødderne i nederste Fodrodsled over det saakaldte Skinneben;

d. Organerne i Bryst-, Bug- og Bækkenhulen med vedhæftede Fedtmasser (Hjerte- og Mellemfedt), dog med Undtagelse af Nyrer og Nyretalgen, Bækken og -fedtet, der vejes med;

e, de langs Hvirvelraden og i den forreste Del af Brysthulen liggende Blodkar med vedhængende Væv med Luftrøret og den senede Del af Mellemgulvet;

f. Rygmarven;

g. Penis og Testiklerne (dog uden Pungfedtet hos Handyrene) og Yveret hos Køer og hos Kvier, som ere over Halvdelen af Drægtighedstiden.

II. Hos Kalven.

a. Skindet samt Fødderne i nederste Fodrodsled over det saakaldte Skinneben;

b. Hovedet mellem Nakkebenet og første Halshvirvel;

c. Indvoldene i Bryst-, Bug- og Bækkenhulen med Undtagelse af Nyrene;

d. Navlen og hos Handyrene de ydre Kjønsorganer.

III. Hos Faaret.

a. Skindet og Fødderne (som hos Kalven);

b. Hovedet (ligeledes);

c. Indvoldene (ligeledes);

d. de ydre Kjønsdele hos Vædderen og Beden samt Yveret hos Moderfaaret.

IV. Hos Svinet.

a. Indvoldene i Bryst-, Bug- og Bækkenhulen tilligemed Tunge, Luftrør og Svælg, dog med Undtagelse af Nyrer og Flomme;

b. de ydre Kjønsdele hos Handyrene.

§ 2.

De blodbesudlede Snit og Stiksaar kunne bortfjernes, men ved Bortskjæringen af disse samt Patterne og Udstikningen af Øren, Øjne og Tarmkronen maa ikke borttages mere end nødvendigt.

§ 3.

Vejningen skal for Kvægets Vedkommende ske i hele, halve eller kvart Kroppe, for Kalve og Faar i hele, og for Svin i hele eller halve.

§ 4.

Sker Fastsættelsen af Slagtevægten hos Kvæget inden 12 og hos de andre Dyr inden 3 Timer efter Slagtningen fraregnes 1 Pd. Varmvægt for hvert paabegyndt Centner.

§ 5.

For hver Vejning udstedes paa Forlangende en Vejседdel, hvorpaa Betegnelsen »Slagtevægt« er anført.

3. Til Brug for den officielle Notering inddeles Dyrene i følgende Klasser:

Stude.

1. Helt fuldkommen kjødfulde, fuldfedede Stude af højeste Slagteværdi indtil 6 Aars Alderen;
2. unge kjødfulde, ikke fuldfede — ældre fuldfedede Stude;
3. mindre velnærede unge — velnærede ældre Stude;
4. ringere Stude af enhver Alder.

Kvier og Køer.

1. Fuldkommen kjødfulde, fuldfedede Kvier af højeste Slagteværdi;
2. kjødfulde, fuldfedede Køer af højeste Slagteværdi indtil 7 Aar;
3. ældre fuldfedede Køer og mindre godt udviklede yngre Køer og Kvier;
4. mindre velnærede Køer og Kvier;
5. Ringere Køer og Kvier.

Tyre.

1. Fuldkommen kjødfulde Tyre af højeste Slagteværdi;

2. mindre velnærede yngre og velnærede ældre Tyre;
3. Ringere Tyre.

Kalve.

1. Fineste Fedekalve (Sødmælkskalve) og bedste Pattekalve;
2. Mellemfine Fedekalve og gode Pattekalve;
3. Ringere Pattekalve;
4. Ældre daarlig nærede Kalve.

Faar.

1. Fedelam og yngre fede Beder;
2. Ældre, fede Beder;
3. Ringere Beder og Faar.

Svin.

1. Fuldkommen kjødfulde Svin af forædlede Racer og deres Krydsninger indtil 1¹/₄ Aars Alderen;
2. Kjødfulde Svin;
3. ringere udviklede Svin samt Søer og Orner;
4. udenlandske Svin (med Angivelse af Hjemstedet).

4. Klassifikation til Brug for Markedsberetninger.

Den nu brugelige Inddeling af Slagtedyrene i I, II og III Klasse skal helt opgives, og Dyrene skulle klassificeres efter Kjønn, Alder, Race og Beskaffenhed eller efter ovenstaaende nye Inddeling.

5. Notering efter Levendevægt.

Hvor Handel og Notering efter Levendevægt er indført skal den bibeholdes, men paa de øvrige Markeder ndføres ved Siden af Slagtevægt, d. v. s. paa alle Markeder, hvor der handles efter Levendevægt, skulle de for Levendevægt betalte Priser opgives i den officielle Notering.

6. Angaaende Noteringskommissionen.

Det er ønskeligt, at Noteringen paa Fedekvægmar-

keder fastsættes af Kommissoner, der bestaa af en Handlende og en Slagter for enhver Dyreart, en Landmand, en Kvægkommissionær og en ved Markedet ansat Embedsmand.

7. Angaaende den offentlige Vejning.

Der skal paa Markederne træffes forsvarlige Foranstaltninger til Vejning af levende Kvæg. Det er ønskeligt, at Noteringsudvalget faar Fuldmagt til at beordre at enkelte Dyr eller Partier af indkjøbte Dyr skulle vejes. I saa Tilfælde beregnes ingen Vejerpenge.

8. Angaaende Undtagelsespriser.

Ved Noteringen skulle Undtagelsespriser opad og nedad kun opgives, naar de betegnes som saadanne. Hvad der skal forstaaes ved Undtagelsespris bestemmer Udvalget.

9. Angaaende Ansættelse af Mæglere.

Angaaende den i Majmødet 1893 givne Opfordring til at overveje Spørgsmaalet om Ansættelse af Kreaturmæglere udtaler Kommissionen, at den efter de hidtil gjorte Erfaringer ikke kan fastholde Ansættelsen af saadanne, men vel kan anbefale Forholdsregler, der muliggjør en Undersøgelse af de Handlende eller Lejere, der drive Forretninger paa Markedet, saavelsom en Kontrol med deres Forretningsførelse og Handelsbrug, som under særlige Omstændigheder kan medføre deres Udelukkelse fra Markedet.

10. Angaaende Spørgsmaalet om Forsikring af Slagtekvæg.

Forsamlingen bemyndiger dens valgte Bestyrelse til at opfordre Rigskansleren og Landsregjeringen til snarest muligt at søge gennemført en Lov, der paabyder almindelig Tvangsforsikring for Slagtekvæg, dog uden Tilskud fra Kommunernes Side. Skulde dette ikke kunne

lade sig gjøre, anser man det for heldigt, at der gives de Kommuner, som have indført obligatorisk Kjødkontrol, Ret til at indføre en saadan Forsikring for deres Omraade.

11. Angaaende Anvendelse af kasseret Kjød.

Det er ønskeligt, at der paa alle Slagtehusene og Pladse, som staa i Forbindelse med disse, træffes saadanne Foranstaltninger, at alt konfiskeret Kjød, som ikke kan anvendes til Næringsmiddel, kan finde tidssvarende Anvendelse til Fordel for Ejeren, saaledes at Muligheden for Anvendelse til Menneskeføde er udelukket, og tillige, at saadant Kjød, der ikke uden Skade for Sundheden kan anvendes i frisk, raa Tilstand, behandles paa en saadan Maade, at det ikke længere er sundhedsfarligt.

12. Angaaende Underøgelse og Udsættelse af Kjød.

Udtalelsen gaar ud paa Ønsket om forandrede, ensartede Bestemmelser for Behandlingen af tintet Oxekjød og Gjennemførelsen af obligatorisk Kjødkontrol for hele Riget.

13. Angaaende Forholdsregler, som kunde tjene til at forhindre smitsomme Sygdomme fra at blive overførte til Slagtehusene og til at undgaa disses hyp-pige og langvarige Afspærring.

Da jeg har ment at burde undgaa Henvisninger under Texten, skal her tilføjes, at Wiener Markedets Historie i alt væsentligt er givet efter:

Richard Riedl: Der Wiener Schlachtviehhandel in seiner geschichtlichen Entwicklung. 1893.

Desuden bør nævnes:

Handels- und Gewerbekammer in Wien: Bericht über die Frage der Einführung von Groszschlachteereien in Oesterreich 1896.